

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра юридичної психології**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор НАВС
полковник поліції
Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ
08.2026

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ**

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	другий
Ступінь вищої освіти:	магістр
Галузь знань:	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність:	С4 Психологія
Освітня програма:	«Психологія (поліцейські)»
Форма здобуття вищої освіти:	заочна
Мова навчання:	українська
Форма підсумкового контролю:	екзамен
Рік набору:	2026

Київ–2026

Розробник: Олена КУДЕРМІНА, професор кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри юридичної психології від
06. 08. 2026 року № 24

Завідувач кафедри юридичної психології

Маріанна БУДАНОВА

Схвалено на засіданні науково-методичної ради НАВС від 11. 08. 2026
року, протокол № 8.

Результати щорічного перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20____/20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

Протокол засідання кафедри
____202____ № ____

Протокол засідання науково-методичної ради
від ____202____ № ____

Робоча програма переглянута на 20____/20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

Протокол засідання кафедри
____202____ № ____

Протокол засідання науково-методичної ради
від ____202____ № ____

Робоча програма переглянута на 20____/20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

Протокол засідання кафедри
____202____ № ____

Протокол засідання науково-методичної ради
від ____202____ № ____

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предмет навчальної дисципліни – закономірності, зміст, форми та методи психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських на всіх етапах служби: від професійно-психологічного відбору та адаптації до психологічної підготовки, підтримки в екстремальних умовах і в умовах воєнного стану, психопрофілактики професійних деструкцій, психологічної реабілітації та відновлення.

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань про теоретико-методологічні, організаційно-правові та етичні засади психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських, а також розвинути вміння планувати, реалізовувати й оцінювати заходи психологічного відбору, підготовки, кризового втручання, психопрофілактики та психологічної реабілітації поліцейських із використанням науково верифікованих методів і з дотриманням меж власної фахової компетентності та норм професійної етики.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомити з поняттям, принципами, напрямками та системою психологічного забезпечення діяльності Національної поліції України, його нормативно-правовим регулюванням і зарубіжним досвідом;
- сформувати вміння здійснювати психологічний супровід професійно-психологічного відбору, адаптації та професійного становлення поліцейських, робити психологічний прогноз їхнього професійного розвитку;
- навчити надавати першу психологічну допомогу, планувати кризове втручання після критичних інцидентів і психологічно супроводжувати діяльність поліцейських в екстремальних умовах та в умовах воєнного стану;
- сформувати вміння виявляти ознаки професійного вигорання, деформації, моральної травми, посттравматичних розладів, суїцидального ризику та приймати рішення щодо маршрутизації до спеціалізованої допомоги;
- навчити розробляти програми психологічних інтервенцій, психологічної реабілітації, взаємопідтримки та просвітницькі матеріали для поліцейських і членів їхніх сімей, оцінювати їх якість;
- сприяти формуванню етичної позиції, соціальної відповідальності та здатності ефективно взаємодіяти в мультидисциплінарних командах.

Пререквізити: ОК 10 «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» (відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми); вивчення дисципліни ґрунтується також на результатах навчання, здобутих під час вивчення освітніх компонентів І семестру.

Постреквізити: ОК 17 «Кваліфікаційна робота магістра». Зміст дисципліни виноситься на комплексний атестаційний екзаме́н.

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення

досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми):

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Програмні результати навчання з дисципліни:

ПР за ОПП	Результати навчання з дисципліни	Теми
ПР1	Здійснювати пошук, відбір і критичний аналіз наукових джерел, нормативно-правових актів і сучасних доказових практик психологічного	1–4

	супроводження діяльності поліцейських з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	
ПР4	Робити психологічний прогноз успішності професійної адаптації та становлення поліцейського, розвитку професійних деструкцій і психологічного стану особового складу підрозділу.	2, 4
ПР5	Розробляти програми психологічних інтервенцій (кризового втручання, стрес-менеджменту, психологічної реабілітації, взаємопідтримки) для поліцейських, провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати їх ефективність.	3, 4
ПР6	Розробляти просвітницькі матеріали для поліцейських, керівників підрозділів і членів сімей поліцейських щодо збереження психологічного здоров'я та самодопомоги, оцінювати їх якість.	1, 3, 4
ПР8	Оцінювати складність психологічного стану поліцейського та ситуації, визначати межі власної компетентності й приймати рішення про маршрутизацію до спеціалізованої допомоги або залучення інших фахівців.	1, 4
ПР9	Вирішувати етичні дилеми психологічного супроводження (конфіденційність і службовий обов'язок, службова придатність, інформування керівництва) з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	1, 4

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

поняття, принципи, напрями та систему психологічного забезпечення діяльності Національної поліції України, його нормативно-правові та етичні засади; функції та межі компетентності психолога підрозділу; зміст і методи професійно-психологічного відбору, психологічного супроводу адаптації, професійного становлення та психологічної підготовки поліцейських; психологічні закономірності стресу, травматичного й бойового стресу; принципи першої психологічної допомоги та моделі кризового втручання; ознаки професійного вигорання, деформації, моральної травми, ПТСР, суїцидальної й адиктивної поведінки; етапи й форми психологічної реабілітації та повернення до служби; зарубіжний досвід психологічного супроводження діяльності поліції;

вміти:

розробляти професіограму (психограму) посади та добирати валідний психодіагностичний інструментарій; планувати психологічний супровід адаптації молодих поліцейських; надавати першу психологічну допомогу та планувати кризове втручання після критичних інцидентів; застосовувати й навчати технік саморегуляції; проводити скринінг психологічного стану, інтерпретувати його результати та визначати маршрут допомоги; розробляти програми психологічних інтервенцій, реабілітації та взаємопідтримки; готувати просвітницькі матеріали; розв'язувати етичні дилеми професійної діяльності;

володіти навичками (зокрема soft skills):

емпатійної та кризової комунікації; роботи в мультидисциплінарній команді; ухвалення рішень в умовах невизначеності; мотивування та лідерства; саморегуляції та профілактики власного вигорання; аргументованого усного й письмового викладу позиції; відповідального і прозорого використання цифрових інструментів, зокрема штучного інтелекту, з дотриманням академічної доброчесності.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників:	Характеристика навчальної дисципліни			
	Денна форма здобуття вищої освіти		Заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 5	Рік підготовки			
	-	–	1	–
	Семестр			
	-	–	1,2	–
Загальна кількість годин – 150	Лекції (годин)			
	-	–	8	–
	Семінарські заняття (годин)			
	-	–	6	–
	Практичні заняття (годин)			
	-	–	8	–
	Самостійна робота (годин)			
	-	–	128	–
	Вид підсумкового контролю			
	Екзамен			

3. Тематичний план

Заочна форма здобуття вищої освіти, державне замовлення

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	Усього годин з викладачем	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота
1.	Теоретико-методологічні та організаційно-правові засади психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських	27	4	2	2	–	23
2.	Психологічне супроводження професійного відбору, адаптації та професійного становлення	41	6	2	2	2	35

	поліцейських						
3.	Психологічне супроводження діяльності поліцейських в екстремальних умовах та в умовах воєнного стану	41	6	2	2	2	35
4.	Психопрофілактика професійних деструкцій, психологічна реабілітація та відновлення поліцейських	41	6	2	—	4	35
Усього годин:		150	22	8	6	8	128

4. Плани семінарських і практичних занять

Заочна форма здобуття вищої освіти, державне замовлення

Тема 1. Теоретико-методологічні та організаційно-правові засади психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських (2 год.)

Навчальні питання до семінарського заняття № 1 (2 год):

1. Поняття, мета, завдання та принципи психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських. Співвідношення понять «психологічне забезпечення», «психологічний супровід», «психологічна допомога».

2. Основні напрями психологічного забезпечення: професійно-психологічний відбір, психодіагностика, психологічна підготовка, психопрофілактика, психокорекція, психологічна реабілітація.

3. Система психологічного забезпечення в Національній поліції України та її нормативно-правове регулювання.

4. Функції, компетенції, межі компетентності та етичні засади діяльності психолога підрозділу поліції.

5. Зарубіжний досвід психологічного супроводження діяльності поліції: програми взаємопідтримки та допомоги працівникам.

Тема 2. Психологічне супроводження професійного відбору, адаптації та професійного становлення поліцейських (4 год.)

Навчальні питання до семінарського заняття № 2 (2 год):

1. Професійно-психологічний відбір кандидатів на службу в поліції: мета, етапи, методи.

2. Професіограма та психограма поліцейського; професійно важливі якості поліцейських різних спеціалізацій.

3. Психологічні особливості адаптації молодих поліцейських; наставництво.

4. Психологічна підготовка поліцейських до дій в екстремальних умовах: зміст, форми, методи.

5. Особливості психологічного супроводу керівників, працівників спеціальних підрозділів, жінок-поліцейських.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття № 1 «Психологічний супровід відбору та адаптації поліцейських» (2 год):

1. Практичне завдання (робота в малих групах): розробити фрагмент професіограми (психограми) для визначеної посади (патрульний поліцейський, дільничний офіцер поліції, слідчий, працівник ювенальної превенції).
2. Добір психодіагностичного інструментарію для оцінювання професійно важливих якостей, обґрунтування його валідності та надійності.
3. Кейс: скласти план психологічного супроводу адаптації молодого поліцейського, визначити роль наставника та спрогнозувати можливі труднощі адаптації.

Тема 3. Психологічне супроводження діяльності поліцейських в екстремальних умовах та в умовах воєнного стану (4 год.)

Навчальні питання до семінарського заняття № 3 (2 год):

1. Стрес, травматичний і бойовий стрес у службовій діяльності поліцейських: стресори, механізми, наслідки.
2. Психологічні особливості діяльності поліцейських в умовах воєнного стану, у зоні бойових дій та на деокупованих територіях.
3. Критичні інциденти у службовій діяльності (застосування зброї, загибель або поранення колег) та їх психологічні наслідки.
4. Перша психологічна допомога: принципи, алгоритм, межі.
5. Кризове втручання та дебрифінг: моделі, можливості, обмеження.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття № 2 «Перша психологічна допомога та кризове втручання після критичного інциденту» (2 год):

1. Відпрацювання алгоритму першої психологічної допомоги поліцейському з гострою стресовою реакцією (рольова гра).
2. Кейс: розробити план кризового втручання та психологічної підтримки особового складу підрозділу після загибелі колеги під час виконання службового завдання.
3. Практикум технік саморегуляції та стрес-менеджменту (дихальні техніки, техніки заземлення, м'язова релаксація) і методика навчання їм особового складу.

Тема 4. Психопрофілактика професійних деструкцій, психологічна реабілітація та відновлення поліцейських (4 год.)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття № 3 «Скринінг і психопрофілактика професійних деструкцій» (2 год):

1. Огляд скринінгових інструментів для виявлення професійного вигорання, посттравматичних реакцій, депресії та суїцидального ризику; аналіз результатів навчального скринінгу.
2. Кейс: визначити ознаки професійного вигорання або моральної травми, оцінити рівень ризику та прийняти рішення про маршрутизацію до спеціалізованої допомоги з урахуванням меж компетентності психолога.
3. Розроблення просвітницького матеріалу (пам'ятки) для поліцейських щодо профілактики професійного стресу та самопомоги.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття № 4 «Програма психологічної реабілітації та відновлення поліцейських» (2 год):

1. Етапи психологічної реабілітації та психологічний супровід повернення поліцейського до служби після травми, поранення чи полону.
2. Групова робота: проєктування програми психологічної інтервенції (відновлення або взаємопідтримки) для підрозділу – мета, цільова група, етапи, методи, критерії ефективності.
3. Етичні дилеми психологічної реабілітації: конфіденційність, службова придатність, інформування керівництва.
4. Психологічна підтримка сімей поліцейських.

Бінарні навчальні заняття робочою програмою не передбачені.

**5. Завдання для самостійної роботи, критерії її оцінювання
(max = 20 балів)**

Самостійна робота здобувачів вищої освіти (128 год) передбачає: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованих джерел і нормативно-правових актів; підготовку до семінарських і практичних занять; самостійне вивчення окремих питань тем; виконання обов'язкових практико-орієнтованих завдань, які оцінюються. Розподіл годин самостійної роботи за темами відповідає тематичному плану (розділ 3).

Відповідно до вимог щодо забезпечення академічної доброчесності традиційні реферати й доповіді замінено практико-орієнтованими та компетентнісними завданнями (аналітичний огляд, аналіз кейсу, програма інтервенції, мініпроєкт). Фабули кейсів і теми завдань індивідуалізуються викладачем для кожного здобувача.

Питання для самостійного опрацювання

Тема 1. Теоретико-методологічні та організаційно-правові засади психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських (23 год.)

1. Розкрийте співвідношення понять «психологічне забезпечення», «психологічний супровід» і «психологічна допомога».
2. Охарактеризуйте мету, завдання та принципи психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських.
3. Проаналізуйте основні напрями психологічного забезпечення діяльності Національної поліції України.
4. Охарактеризуйте структуру та суб'єктів системи психологічного забезпечення в Національній поліції України.
5. Проаналізуйте нормативно-правові акти, що регулюють психологічне забезпечення діяльності поліцейських.
6. Визначте функції та завдання психолога підрозділу поліції.
7. Розкрийте межі фахової компетентності психолога поліції та порядок залучення інших фахівців.
8. Охарактеризуйте етичні принципи діяльності психолога поліції.

9. Проаналізуйте проблему конфіденційності в діяльності психолога поліції.

10. Розкрийте зміст взаємодії психолога з керівниками, кадровими службами, медичними працівниками та капеланами.

11. Охарактеризуйте сучасні виклики для системи психологічного супроводження в умовах воєнного стану.

12. Проаналізуйте зарубіжний досвід психологічного супроводження діяльності поліції.

13. Розкрийте зміст програм взаємопідтримки у правоохоронних органах.

14. Охарактеризуйте причини стигматизації звернення по психологічну допомогу в поліцейському середовищі та шляхи її подолання.

15. Визначте форми та зміст просвітницької діяльності психолога поліції.

Тема 2. Психологічне супроводження професійного відбору, адаптації та професійного становлення поліцейських (35 год.)

1. Розкрийте мету, етапи та методи професійно-психологічного відбору кандидатів на службу в поліції.

2. Охарактеризуйте структуру професіограми та психограми поліцейського.

3. Визначте професійно важливі якості поліцейських різних спеціалізацій.

4. Проаналізуйте вимоги до валідності та надійності психодіагностичного інструментарію професійного відбору.

5. Розкрийте можливості й обмеження психологічного прогнозування успішності професійної діяльності.

6. Охарактеризуйте психологічні особливості та етапи адаптації молодих поліцейських.

7. Визначте типові труднощі адаптації молодих поліцейських та шляхи їх подолання.

8. Розкрийте роль наставництва в професійному становленні поліцейського.

9. Охарактеризуйте етапи професійного становлення поліцейського та їх психологічний супровід.

10. Проаналізуйте мету, зміст і форми психологічної підготовки поліцейських.

11. Розкрийте структуру психологічної готовності до дій в екстремальних умовах.

12. Охарактеризуйте зміст моніторингу професійно-психологічного стану поліцейських.

13. Визначте особливості психологічного супроводу діяльності керівників підрозділів поліції.

14. Проаналізуйте особливості психологічного супроводу працівників спеціальних підрозділів.

15. Розкрийте гендерні аспекти психологічного супроводу професійної діяльності поліцейських.

Тема 3. Психологічне супроводження діяльності поліцейських в екстремальних умовах та в умовах воєнного стану (35 год.)

1. Охарактеризуйте основні стресори службової діяльності поліцейських.
2. Розкрийте поняття та механізми травматичного стресу.
3. Проаналізуйте прояви бойового стресу у поліцейських.
4. Охарактеризуйте психологічні особливості діяльності поліцейських в умовах воєнного стану.
5. Визначте особливості психологічного супроводу діяльності поліцейських на деокупованих територіях.
6. Розкрийте поняття критичного інциденту та його психологічні наслідки.
7. Проаналізуйте психологічні наслідки застосування вогнепальної зброї та заходів примусу.
8. Охарактеризуйте гострі стресові реакції та способи їх розпізнавання.
9. Розкрийте принципи та алгоритм першої психологічної допомоги.
10. Порівняйте основні моделі кризового втручання.
11. Проаналізуйте наукову дискусію щодо ефективності психологічного дебрифінгу.
12. Визначте зміст психологічної підтримки особового складу після загибелі чи поранення колег.
13. Охарактеризуйте методи стрес-менеджменту в діяльності поліцейських.
14. Розкрийте техніки психологічної саморегуляції та самопомоги.
15. Проаналізуйте чинники психологічної стійкості (резильєнтності) поліцейських і шляхи її розвитку.

Тема 4. Психопрофілактика професійних деструкцій, психологічна реабілітація та відновлення поліцейських (35 год.)

1. Охарактеризуйте симптоми, стадії та чинники професійного вигорання поліцейських.
2. Розкрийте поняття професійної деформації особистості поліцейського та напрями її профілактики.
3. Проаналізуйте поняття моральної травми, її прояви та шляхи подолання.
4. Охарактеризуйте ознаки посттравматичного стресового розладу та підходи до його діагностики.
5. Визначте чинники ризику та ознаки суїцидальної поведінки поліцейських.
6. Розкрийте зміст профілактики суїцидальної поведінки в підрозділах поліції.
7. Охарактеризуйте адиктивну поведінку поліцейських та напрями її психопрофілактики.
8. Проаналізуйте скринінгові інструменти оцінювання психологічного стану поліцейських.
9. Розкрийте порядок маршрутизації поліцейських до спеціалізованої психологічної та медичної допомоги.
10. Охарактеризуйте мету, етапи та форми психологічної реабілітації поліцейських.

11. Визначте зміст психологічного супроводу повернення поліцейського до служби після поранення чи полону.

12. Проаналізуйте доказові методи психологічної допомоги при травматичному стресі.

13. Розкрийте організацію взаємопідтримки (peer-to-peer) у підрозділах поліції.

14. Охарактеризуйте напрями психологічної підтримки сімей поліцейських.

15. Визначте критерії оцінювання ефективності програм психологічних інтервенцій.

Обов'язкові завдання самостійної роботи, що оцінюються

№	Вид самостійної роботи	Зміст діяльності здобувача	Результат, що подається на оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Опрацювання та систематизація теоретичного матеріалу	Самостійне опрацювання визначених теоретичних питань за рекомендованими навчальними, науковими джерелами та нормативно-правовими актами	- структурований конспект; - тези; - порівняльна таблиця; - схема; - інший засіб систематизації, погоджений із викладачем	2
2	Аналіз наукових джерел	Пошук, відбір, опрацювання, порівняння та узагальнення результатів наукових досліджень і доказових практик за визначеною проблематикою	аналітичний огляд наукових джерел (рекомендовано 3–5 джерел) із визначенням проблеми, мети, основних результатів досліджень, порівнянням позицій авторів та сформульованим узагальненням	4
3	Аналітичне / проблемне завдання	Самостійний аналіз теоретичної або практичної проблеми, професійної ситуації, кейсу чи суперечливого питання	- аналіз прикладного кейсу; - порівняння психологічних підходів; - аналіз проблемної ситуації; - визначення причин і наслідків психологічного явища; - обґрунтування професійного рішення; - письмовий аналіз із висновками	4
4	Практичне професійно	Застосування теоретичних положень і наукових	- професіограма (психограма);	5

	орієнтоване завдання	підходів для розв'язання завдань, наближених до професійної діяльності психолога поліції	- алгоритм професійних дій; - план психологічного супроводу; - план кризового втручання; - психологічні рекомендації; - аналіз професійної ситуації	
5	Індивідуальне аналітико-практичне завдання	Самостійне виконання завдання, що передбачає аналіз визначеної проблеми, систематизацію наукової інформації та її застосування для розроблення конкретного професійно орієнтованого результату	- програма психологічної інтервенції; - мініпроект; - просвітницький матеріал (пам'ятка, презентація); - модель; - аналітична записка; - рекомендації	5
Разом:				20

Орієнтовна тематика (завдання 3):

1. Системи психологічного забезпечення діяльності поліції в Україні та країнах ЄС: порівняльний аналіз.
2. Ефективність психологічного дебрифінгу після критичних інцидентів: аналіз наукової дискусії.
3. Моральна травма у поліцейських: сучасні підходи до розуміння та допомоги.
4. Стигматизація звернення по психологічну допомогу в поліцейському середовищі: причини та шляхи подолання.
5. Психологічні наслідки служби на деокупованих територіях.
6. Роль керівника у збереженні психологічного здоров'я особового складу.
7. Цифрові інструменти психологічної підтримки поліцейських: можливості й ризики.
8. Резильєнтність поліцейських: чинники та моделі розвитку.

Орієнтовна тематика (завдання 4):

- Розроблення фрагмента професіограми (психограми) для визначеної посади поліцейського з добром психодіагностичних методик.
- Складання плану психологічного супроводу адаптації молодого поліцейського з прогнозом можливих труднощів.
- Розроблення алгоритму першої психологічної допомоги для поліцейських підрозділу.
- Складання плану кризового втручання після критичного інциденту за навчальною фавбулою.
- Аналіз навчального кейсу професійного вигорання: ознаки, ризики, рекомендації, маршрутизація.

- Підготовка психологічних рекомендацій керівнику підрозділу щодо профілактики професійного стресу.

Орієнтовна тематика (завдання 5):

- Мініпроект програми взаємопідтримки для підрозділу поліції.
- Програма тренінгу стрес-менеджменту для поліцейських (мета, цільова група, структура занять, критерії ефективності).
- Просвітницька пам'ятка для поліцейських щодо самодопомоги при стресі.
- Програма психологічної підтримки сімей поліцейських.
- Модель психологічного супроводу повернення поліцейського до служби після поранення чи полону.
- Аналітична записка щодо удосконалення системи психологічного забезпечення в підрозділі поліції.

Завдання подаються не пізніше ніж за 7 днів до екзамену. Завдання, подані з порушенням строку без поважних причин, оцінюються зі зниженням на 1 бал. Із критеріями оцінювання самостійної роботи здобувачі ознайомлюються на початку вивчення дисципліни.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання (курсіві роботи (проекти)) навчальним планом з дисципліни не передбачені.

7. Методи навчання

З метою мінімізації ризиків академічних порушень під час викладання дисципліни застосовуються переважно інтерактивні, проєктні та дослідницькі методи навчання, які забезпечують самостійність здобувачів і розвивають навички критичного аналізу:

- проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-візуалізація з використанням мультимедійних презентацій;
- семінар-дискусія, «мозковий штурм», дебати щодо дискусійних проблем психологічного супроводження;
- кейс-стаді – аналіз знеособлених ситуацій службової діяльності поліцейських з оцінюванням ризиків та пропонуванням алгоритму дій;
- рольові ігри та моделювання професійних ситуацій (перша психологічна допомога, кризове втручання);
- тренінгові вправи з саморегуляції та стрес-менеджменту;
- робота в малих групах, метод навчальних проєктів (програми інтервенцій, взаємопідтримки, реабілітації);
- дослідницькі методи: пошук, аналіз і критичне оцінювання наукових джерел і доказових практик;
- формування культури цитування та прозорого використання цифрових інструментів, зокрема штучного інтелекту;
- дистанційні технології (Moodle, відеоконференції) для консультацій, розміщення навчальних матеріалів і подання завдань самостійної роботи.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання та перелік орієнтовних завдань (питань) для підсумкового контролю

Формою підсумкового контролю з навчальної дисципліни відповідно до робочого навчального плану є **екзамен**.

Методи контролю: усне та письмове опитування, участь у дискусії, розв'язання кейсів і практичних завдань, рольові ігри, презентація результатів групової роботи, тестування (зокрема в системі Moodle), перевірка виконаних завдань самотійної роботи.

8.1. Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється під час семінарських і практичних занять та передбачає оцінювання рівня знань, умінь, навичок (компетентностей) здобувачів вищої освіти з тем освітнього компонента за національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії оцінювання на семінарських і практичних заняттях

Оцінка	Критерії
«відмінно» (5)	Здобувач повно, глибоко й логічно розкриває питання, вільно оперує категоріальним апаратом, аргументовано аналізує наукові підходи, правильно й обґрунтовано розв'язує кейс (практичне завдання), демонструє володіння методами психологічного супроводу з дотриманням правових і етичних норм.
«добре» (4)	Відповідь повна, але з окремими неточностями; кейс (практичне завдання) розв'язано правильно, проте аргументація недостатньо повна.
«задовільно» (3)	Матеріал викладено фрагментарно, з помилками, аналіз поверховий; практичне завдання виконано частково або із суттєвими помилками.
«незадовільно» (2)	Здобувач не володіє матеріалом, не може розв'язати практичне завдання або відмовляється від відповіді.

8.2. Екзамен

Екзамен – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня знань, умінь та навичок (компетентностей) з освітнього компонента або його окремої завершеної частини та передбачає виставлення оцінок у балах ЄКТС, що за національною шкалою оцінювання відповідає оцінці «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Оцінювання здійснюється за результатами поточного контролю (аудиторна та самотійна робота) і результатом підсумкового контролю у формі екзамену.

Результати навчання з аудиторної роботи обчислюються за таким алгоритмом:

- шляхом множення середнього бала на коефіцієнт 16 з подальшим математичним заокругленням до цілого числа;
- середній бал розраховується як відношення суми всіх отриманих оцінок до загальної кількості показників, що включає: мінімальну кількість

позитивних оцінок за національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно») (далі – позитивні оцінки); кількість «додаткових» позитивних оцінок з урахуванням коефіцієнта 0,7; кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та/або невідпрацьованих пропусків навчальних занять, при цьому:

- мінімальна кількість позитивних оцінок має становити не менше ніж 1/3 (33 %) від загальної кількості семінарських, практичних та лабораторних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (лекційні заняття до розрахунку не включаються). Робочою програмою передбачено 7 семінарських і практичних занять (3 семінарські та 4 практичні); 1/3 від 7 становить 2,33, тому до розрахунку береться наступне ціле число – **МКПО = 3**. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком, мінімальна кількість позитивних оцінок становить не менше ніж 1/3 (33 %) від загальної кількості індивідуальних занять, передбачених індивідуальним графіком; якщо 1/3 (33 %) від кількості занять становить дробове число, до розрахунку береться наступне ціле число;

- за умови отримання здобувачем вищої освіти менше ніж 1/3 (33 %) позитивних оцінок відсутні до цієї вимоги оцінки враховуються як «нуль» при обчисленні середнього бала;

- коефіцієнт 0,7 застосовується до кількості «додаткових» позитивних оцінок, що перевищують встановлений мінімум, з метою стимулювання здобувачів вищої освіти до покращення результатів аудиторної роботи протягом усього періоду вивчення освітнього компонента;

- невідпрацьовані «незадовільні» оцінки та/або невідпрацьовані пропуски навчальних занять враховуються як «нуль» під час розрахунку суми всіх отриманих оцінок.

Теми навчальної дисципліни не стосуються заходів безпеки при застосуванні поліцейських заходів примусу, тому відпрацювання «незадовільних» оцінок та/або пропущених навчальних занять не є обов'язковим.

Максимальний результат оцінювання аудиторної роботи здобувача вищої освіти становить 80 балів, а бали, що перевищують цей показник, не враховуються.

Формула розрахунку загального результату аудиторної роботи:

$$РАР = \frac{СОО}{МКПО + КДПО \times 0,7 + КННОНПЗ} \times 16,$$

де:

РАР – результат аудиторної роботи;

СОО – сума отриманих оцінок;

МКПО – мінімальна кількість позитивних оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських і практичних занять, передбачених РПНД; для цієї дисципліни – 3);

КДПО – кількість «додаткових» позитивних оцінок, тобто оцінок, що перевищують МКПО;

КННОНПЗ – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та/або невідпрацьованих пропущених занять.

Загальна кількість балів за самостійну роботу (РСР, до 20 балів) визначається як сума балів, отриманих за виконання завдань, згідно з критеріями оцінювання, визначеними в розділі 5 робочої програми навчальної дисципліни.

Результат поточного контролю розраховується шляхом додавання балів за аудиторну роботу (до 80 балів) та самостійну роботу (до 20 балів), але не може бути більше 100 балів.

Підсумкова кількість балів з екзамену з навчальної дисципліни розраховується як середнє арифметичне суми результатів аудиторної роботи та самостійної роботи разом (≤ 100) та результату підсумкового контролю (≤ 100).

Формула розрахунку підсумкової кількості балів з екзамену:

$$\text{ПКБ(Екз)} = \frac{(\text{РАР} + \text{РСР}) + \text{РПК}}{2},$$

де:

ПКБ – підсумкова кількість балів;

РАР – результат аудиторної роботи;

РСР – результат самостійної роботи;

РПК – результат підсумкового контролю.

Результат поточного контролю		Результат підсумкового контролю (РПК) – екзамен
результат аудиторної роботи (РАР) ≤ 80	результат самостійної роботи (РСР) ≤ 20	
≤ 100		≤ 100
Підсумкова кількість балів = $(\text{РАР} + \text{РСР} + \text{РПК}) / 2 \leq 100$		

Підсумковий контроль вважається нескладеним, якщо здобувач вищої освіти під час складання екзамену отримав підсумкову кількість балів менше ніж 60.

Здобувач вищої освіти може отримати додатково до 10 балів за досягнення, що відповідають предметній області навчальної дисципліни (участь у наукових конференціях, публікації, участь в олімпіадах, конкурсах наукових робіт тощо), до підсумкової кількості балів. При цьому загальна сума накопичувальних балів не повинна перевищувати 100.

Критерії оцінювання результатів навчання

Загальні критерії оцінювання (Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Національній академії внутрішніх справ URL: <https://okop.naiau.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>)

Високий (творчий) рівень – оцінка 5 (90...100). Здобувач вищої освіти систематично за поточним й за підсумковим контролем виявив:

– глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації;

- вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.

Достатній (конструктивно-варіативний) рівень – оцінка 4 (82...89). Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюми:

- виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації;
- аргументовано дав відповіді на поставлені питання;
- виявив вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.

Конструктивний рівень – оцінка 4 (75...81). Здобувач вищої освіти:

- виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Середній (репродуктивний) рівень – оцінка 3 (64...74 балів). Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюми:

- виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації;
- дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних завдань.

Достатній (репродуктивний) рівень – оцінка 3 (60...63 балів). Здобувач вищої освіти виявив:

- слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації;
- дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.

Низький (рецептивно-продуктивний) рівень – оцінка 2 (0...59). Здобувач вищої освіти:

- виконав значну частину видів навчальної роботи;
- за поточним й підсумковим контролюми виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації;
- допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання;
- виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).

Метою навчання є не тільки отримання теоретичної інформації, але й підготовка до розв'язування складних професійних завдань у процесі навчання, формування професійного світогляду.

Основні критерії рівня компетентності здобувача вищої освіти:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- вміння здійснювати причинно-наслідкові зв'язки за темами навчальної дисципліни;
- вміння опрацьовувати основні та додаткові рекомендовані нормативні та наукові джерела;
- вміння здійснювати взаємозв'язки між явищами;
- вміння чітко, лаконічно і послідовно відповідати на поставлені питання;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС (для здобувачів 2026 року набору)

Оцінка в балах	Екзамен	
	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
75–81	C	Добре
64–74	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно
0–59	F	Незадовільно

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

- мультимедійний проєктор, екран / інтерактивна дошка, комп'ютер (ноутбук, планшет);
- пакет програмних продуктів Microsoft Office (Word, PowerPoint, Excel);
- система управління електронними навчальними курсами академії на платформах Moodle (<https://dn.navs.edu.ua>) та MIA-OCBITA;
- сервіси відеоконференцій (Zoom, Google Meet) для онлайн-консультацій;
- електронний каталог і ресурси бібліотеки НАВС (<https://library.navs.edu.ua>), інституційний репозитарій ELARNAIAU (<https://elar.navs.edu.ua>), наукометричні бази даних Scopus і Web of Science;
- навчально-методичні матеріали: мультимедійні презентації лекцій, знеособлені кейси службових ситуацій, навчальні комплекти скринінгових методик, сценарії рольових ігор, тестові завдання в системі Moodle.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

ЕКЗАМЕН

1. Поняття, мета і завдання психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських.
2. Співвідношення понять «психологічне забезпечення», «психологічний супровід», «психологічна допомога».
3. Психологічне супроводження як процес: етапи, суб'єкти, об'єкти та форми реалізації.
4. Методологічні підходи до психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських (системний, діяльнісний, особистісно орієнтований, біопсихосоціальний).
5. Принципи психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських.
6. Основні напрями психологічного забезпечення діяльності Національної поліції України.
7. Методи психологічного супроводження та їх класифікація.
8. Система психологічного забезпечення в Національній поліції України: структура, суб'єкти, рівні.
9. Нормативно-правове регулювання психологічного забезпечення діяльності поліцейських.
10. Функції та завдання психолога підрозділу поліції.
11. Професійні компетенції та межі компетентності психолога поліції.
12. Психологічне консультування поліцейських: види, етапи, особливості в службовому середовищі.
13. Етичні засади діяльності психолога поліції. Конфіденційність і службовий обов'язок.
14. Документування діяльності психолога поліції. Захист персональних даних і відомостей про психологічний стан працівника.
15. Супервізія та профілактика вторинної травматизації психологів поліції.
16. Взаємодія психолога з керівництвом, кадровими службами, медичними працівниками та капеланами.
17. Мультидисциплінарний підхід у психологічному супроводі поліцейських.
18. Сучасні виклики для системи психологічного супроводження в умовах воєнного стану.
19. Стигматизація звернення по психологічну допомогу в поліцейському середовищі та шляхи її подолання.
20. Зарубіжний досвід психологічного супроводження діяльності поліції.
21. Програми взаємопідтримки (peer support) та програми допомоги працівникам у правоохоронних органах.
22. Просвітницька діяльність психолога поліції: форми, зміст, оцінювання ефективності.
23. Професійно-психологічний відбір кандидатів на службу в поліції: мета, етапи, методи.
24. Психологічні протипоказання до служби в поліції та ознаки професійної непридатності.

25. Мотивація вибору професії поліцейського та її роль у професійному становленні.
26. Професіограма та психограма поліцейського.
27. Професійно важливі якості поліцейських різних спеціалізацій.
28. Психодіагностичний інструментарій професійно-психологічного відбору: вимоги до валідності та надійності.
29. Психологічне прогнозування успішності професійної діяльності поліцейського.
30. Психологічні особливості адаптації молодих поліцейських.
31. Соціально-психологічний клімат службового колективу та його вплив на професійну діяльність поліцейських.
32. Наставництво як форма психологічного супроводу професійного становлення.
33. Етапи професійного становлення поліцейського та їх психологічний супровід.
34. Професійна самосвідомість і професійна ідентичність поліцейського.
35. Психологічна підготовка поліцейських: мета, зміст, форми, методи.
36. Психологічні тренінги в системі професійної підготовки поліцейських: види, структура, оцінювання ефективності.
37. Психологічна підготовка поліцейських до ведення переговорів і деескалації конфліктів.
38. Психологічні аспекти підготовки поліцейських до застосування вогнепальної зброї та заходів примусу.
39. Психологічна готовність до дій в екстремальних умовах і шляхи її формування.
40. Моніторинг професійно-психологічного стану поліцейських.
41. Психологічний супровід службової кар'єри поліцейського.
42. Психологічний супровід діяльності керівників підрозділів поліції.
43. Особливості психологічного супроводу діяльності працівників спеціальних підрозділів.
44. Особливості психологічного супроводу працівників ювенальної превенції та підрозділів, що протидіють домашньому насильству.
45. Гендерні аспекти психологічного супроводу професійної діяльності поліцейських.
46. Екстремальні ситуації службової діяльності поліцейських: поняття, класифікація, психологічні чинники.
47. Стрес у професійній діяльності поліцейських: види, стресори, динаміка.
48. Травматичний стрес: поняття, механізми, наслідки.
49. Бойовий стрес і його прояви у поліцейських.
50. Психічні стани поліцейських в екстремальних умовах (тривога, страх, паніка, фрустрація): прояви та регуляція.
51. Психологічні особливості діяльності поліцейських в умовах воєнного стану.

52. Психологічний супровід виконання службових завдань у зоні бойових дій та на деокупованих територіях.

53. Психологічні особливості діяльності поліцейських під час ліквідації наслідків обстрілів, евакуації населення та роботи на місцях масової загибелі людей.

54. Психологічні особливості взаємодії поліцейських із постраждалим населенням, внутрішньо переміщеними особами та родинами загиблих.

55. Протидія впливу інформаційно-психологічних операцій противника на особовий склад поліції.

56. Критичні інциденти у службовій діяльності та їх психологічні наслідки.

57. Психологічні наслідки застосування вогнепальної зброї та заходів примусу.

58. Перша психологічна допомога: принципи, алгоритм, межі.

59. Міжнародні стандарти психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях (Керівні принципи IASC, посібник ВООЗ з першої психологічної допомоги).

60. Кризове втручання: моделі, етапи, техніки.

61. Психологічний дебрифінг після критичного інциденту: можливості та обмеження.

62. Психологічна підтримка особового складу після загибелі чи поранення колег.

63. Роль керівника підрозділу в психологічній підтримці особового складу в екстремальних умовах.

64. Гострі стресові реакції та їх розпізнавання.

65. Психологічне забезпечення ротації особового складу та відновлення після виконання завдань у зоні бойових дій.

66. Стрес-менеджмент у діяльності поліцейських.

67. Техніки психологічної саморегуляції та самодопомоги.

68. Психологічна стійкість (резильєнтність) поліцейських: чинники й шляхи розвитку.

69. Психопрофілактика професійних деструкцій: рівні (первинна, вторинна, третинна) та форми.

70. Професійне вигорання поліцейських: симптоми, стадії, чинники.

71. Втома, порушення сну та хронічне виснаження поліцейських: психологічна профілактика.

72. Професійна деформація особистості поліцейського та її профілактика.

73. Моральна травма: поняття, прояви, шляхи подолання.

74. Посттравматичний стресовий розлад у поліцейських: ознаки, діагностика, допомога.

75. Депресивні та тривожні стани у поліцейських: ознаки та напрями психологічної допомоги.

76. Суїцидальна поведінка поліцейських: чинники ризику, ознаки, профілактика.

77. Адиктивна поведінка поліцейських та її психопрофілактика.

78. Скринінг психологічного стану поліцейських: інструменти та процедура.

79. Маршрутизація поліцейських до спеціалізованої допомоги. Межі компетентності психолога.

80. Психологічна реабілітація поліцейських: мета, етапи, форми.

81. Групові форми психологічної реабілітації та психоедукація поліцейських.

82. Психологічний супровід повернення поліцейського до служби після травми, поранення, полону.

83. Доказові методи психологічної допомоги при травматичному стресі.

84. Посттравматичне зростання: поняття, чинники, шляхи сприяння.

85. Організація взаємопідтримки (peer-to-peer) у підрозділах поліції.

86. Психологічна підтримка сімей поліцейських.

87. Конфлікт «робота — сім'я» у поліцейських та його психологічна профілактика.

88. Дистанційні та цифрові форми психологічної допомоги поліцейським: можливості й обмеження.

89. Розроблення та оцінювання ефективності програм психологічних інтервенцій для поліцейських.

90. Етичні дилеми психологічної реабілітації: конфіденційність, службова придатність, інформування керівництва.

Орієнтовні практичні завдання (кейси)

1. За описом службової ситуації (загибель колеги під час виконання завдання) розробити план кризового втручання та психологічної підтримки особового складу підрозділу.

2. За результатами навчального скринінгу визначити ознаки професійного вигорання або посттравматичних реакцій у поліцейського, рівень ризику та маршрут допомоги з урахуванням меж компетентності психолога.

3. Скласти фрагмент психограми для визначеної посади поліцейського та обґрунтувати добір психодіагностичних методик.

4. Розробити план психологічного супроводу адаптації молодого поліцейського, спрогнозувати можливі труднощі.

5. Змодельовати надання першої психологічної допомоги поліцейському з гострою стресовою реакцією.

6. Розв'язати етичну дилему: керівник підрозділу вимагає від психолога інформацію про психологічний стан підлеглого.

7. Розробити структуру програми психологічної реабілітації поліцейського, який повертається до служби після поранення.

8. Підготувати план просвітницького заходу для особового складу щодо профілактики професійного стресу.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Євдокімова О. О., Жданова І. В., Швець Д. В. та ін. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків : ХНУВС, 2018. 426 с.
2. Остапович В. П., Барко В. І., Бабенко В. Г., Пампура І. І., Ярема Н. Ю. Професійно-психологічна готовність поліцейського до службової діяльності : наук.-практ. посіб. Київ : ДНДІ МВС України, 2017. 163 с.
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. посіб. Т. 1 / за заг. ред. Н. Пророк. Київ, 2018. 208 с.
4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. посіб. Т. 3 / за заг. ред. Л. Гридковець. Київ, 2018. 236 с.
5. Посібник mhGAP з надання допомоги за гуманітарних надзвичайних станів (mhGAP-ГУМ): клінічне ведення психічних, неврологічних розладів і розладів, пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, під час надзвичайних гуманітарних станів / Всесвітня організація охорони здоров'я, УВКБ ООН. Копенгаген : Європейське регіональне бюро ВООЗ, 2016.
6. Приходько І. І. Засади психологічної безпеки персоналу екстремальних видів діяльності : монографія. 2-ге вид. Харків : НА НГУ, 2016. 758 с.
7. Психологічна допомога в умовах воєнних дій : психологічний бюлетень № 3 / уклад. Т. Іщенко, М. Хоменко, І. Лепеха, І. Степанова. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2023. 202 с.
8. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій : метод. посіб. / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Л. Г. Царенко ; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Логос, 2015. 207 с.
9. Юридична психологія / за заг. ред. О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Майдан, 2018. 683 с.

Додаткова література:

10. Андросюк В., Галустьян О. Міжнародний досвід психологічної підтримки поліцейських і військовослужбовців перед звільненням зі служби. *Юридична психологія*. 2024. № 2 (35). С. 34–44. DOI: <https://doi.org/10.33270/03243502.34>
11. Воробйова О., Охріменко І. Особливості саморегуляції поліцейських з різним стажем професійної діяльності. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 70–79. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253601.8>
12. Галич М. Концептуальні засади психологічної реабілітації учасників бойових дій. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 43–51. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253601.5>
13. Гальченко В., Сняtkова Т. Формування фрустраційної толерантності як психологічної детермінанти запобігання професійному вигоранню працівників сектору безпеки України. *Юридична психологія*. 2025. № 2 (37). С. 16–23. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253702.2>

14. Казміренко Л., Власенко С., Мартенко О. Гендерні психологічні особливості поліцейських із нікотиною адикцією. *Юридична психологія*. 2025. № 2 (37). С. 72–83. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253702.8>
15. Калашник А. Психологічна підготовка майбутніх поліцейських як основа формування їх професійної готовності. *Юридична психологія*. 2026. № 1 (38). С. 150–159. DOI: <https://doi.org/10.33270/03263801.16>
16. Кудерміна О., Буданова М. Особливості емоційно-вольової сфери працівників Національної поліції України в період воєнного стану. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 18–24. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253601.2>
17. Кудерміна О., Лапутько А. Втрата побратима: етапи та стратегія психологічної інтервенції. *Юридична психологія*. 2025. № 2 (37). С. 24–32. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253702.3>
18. Литвин В., Воят Л. Чинники професійної деформації поліцейських: від стресу до соціальних наслідків. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 90–97. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253601.10>
19. Пономаренко Т., Федоренко А., Ханецька Т. Резильєнтність як чинник ефективності професійної діяльності психолога Національної поліції України в умовах воєнного стану. *Юридична психологія*. 2026. № 1 (38). С. 125–133. DOI: <https://doi.org/10.33270/03263801.13>
20. Романенко О. Актуальні напрями застосування тренінгових технологій у системі професійно-психологічної підготовки поліцейських. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 35–42. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253601.4>
21. Сняткова Т. Особливості надання психологічної допомоги та підтримки поліцейським – учасникам бойових дій. *Юридична психологія*. 2025. № 1 (36). С. 98–108. DOI: <https://doi.org/10.33270/03253601.11>
22. Litz B. T., Stein N., Delaney E., Lebowitz L., Nash W. P., Silva C., Maguen S. Moral injury and moral repair in war veterans: a preliminary model and intervention strategy. *Clinical Psychology Review*. 2009. Vol. 29. P. 695–706.
23. World Health Organization, War Trauma Foundation, World Vision International. Psychological first aid: guide for field workers. Geneva : WHO, 2011.

Інформаційні ресурси:

24. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
25. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні : Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-IX>
26. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських : наказ МВС України від 06.02.2019 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19>
27. Юридична психологія : науковий журнал Національної академії внутрішніх справ. URL: <https://psychped.navs.edu.ua>

28. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?». URL: <https://howareu.com>

29. Бібліотека Національної академії внутрішніх справ. URL: <https://library.navs.edu.ua>

30. Електронний архів наукових праць Національної академії внутрішніх справ (ELARNAIAU). URL: <https://elar.navs.edu.ua>

Підпис автора РПНД

Олена КУДЕРМІНА